

UDVARHELY VÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden csütörtökön.

Hetedik évfolyam.

33 szám.

Szerkeszti:

Székelyudvarhely, 1909. aug. 18.

Előfizetési ára: községeknek, valamint kör-
és községi jegyzőknek egész évre 6 korona.
Egyes szám ára 50 fillér.

Dr. Keith Ferencz,
várm. tb. főjegyző.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája Székely-
udvarhely, Árpád-utca 3. sz., hová az elő-
fizetési pénzek küldendők.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

244.

105,858—1909. XI. B. M. sz. körrendelet.

Az 1909. II. törvénycikk életbelépte előtt utlevelet kapott egyének kivándorlása.

(Valamennyi törvényhatóságnak, a székes-
fővárosi m. kir. államrendőrség főkapitányának.)

A kivándorlásról szóló 1909. II. törvénycikk (2. §-a kivándorlás tekintetében az 1903. IV. t.-cz.) 2. §-ában felsorolt korlátozásokon kívül újabb korlátozásokat is állapított meg. Ezen újabb korlátozások az 1909. II. törvénycikknek életbelépte után, tehát 1909. évi szeptember hó 1-től kezdve önként értetődőleg azon egyénekre is kiterjednek, a kik utlevelüket e törvény életbelépése előtt kapták, de még ki nem vándoroltak.

Az ilyen egyénekre nézve átmeneti intézkedést rendelem, hogy utlevelük kivándorlás céljára 1909. évi augusztus hó 31-ike után csak abban az esetben használható fel, ha abban a lakhelyük szerint illetékes utlevél kiállító hatóság igazolja azt, hogy az utlevél tulajdonosa a kivándorlásban az 1909. II. törvénycikk 2. §-a szerint korlátozva nincsen.

Az eljárást illetőleg a következő szabályokat állapítom meg:

1. Az utlevél záradékolását az utlevél bemutatása mellett, az »Utlevel lap« kiállítására illetékes hatóságnál kell kérni, mely hatóság a szóval előterjesztett kérelemről jegyzőkönyvet vesz föl.

2. A kérvényt illetőleg a jegyzőkönyvet a vonatkozó okmányok és véleményes jelentés kíséretében a rendezettanácsu városi és a fumei rendőrhatalóság közvetlenül, a községi előljáróság pedig a járás főszolgabírája útján haladéktalanul felterjeszti az utlevél kiállító hatósághoz.

A főszolgabíró, ha az utlevél záradékolása ellen nem lát akadályt fennforogni, a községi előljáróság jelentését láttamozza, akadály fennforgása esetén pedig ezt az ok rövid megjelölése mellett megjegyzi, s az iratokat mindkét esetben az alispánhoz sürgősen beterjeszti.

3. Amennyiben az utlevél kiállító hatóság meggyőződést szerzett arról, hogy az utlevél záradékolása ellen akadály nem forog fenn, az utlevélben az üres oldalon a következő záradékot jegyzi be:

sz. N. N. kivándorlását az 1909. II. t.-cz. nem korlátozza.

(Kelt, Pecsét. Aláírás.)

4. A záradékolt utlevél, esetleg a záradékolást megtagadó indokolt véghatározat mindenkor a lakhely szerint illetékes községi előljáróság illetőleg a rendőri hatóság útján sürgősen kézbesítendő.

5. A záradékolás díj- és bélyegilletékmentes. Nehogy az érdekeltek utlevelük záradékolása nélkül utra keljenek s emiatt hátrányoknak legyenek kitéve, felhívom a Czimet, intézkedjék haladéktalanul, hogy ezen rendeletlen legszélesebb körbe oly hozzáadással tétessék közzé, hogy mindazok a kivándorlók, akiknek korábban kiállított utlevele a most előirt záradékkal ellátva nincs, az 1909. évi szeptember hó 1-től kezdődőleg a rendőrhatalóságok által utjukba feltartóztatva és visszautasítva lesznek. Felhívom továbbá a Czimet, intézkedjék aziránt is, hogy a községi előljáróságok, illetőleg a rendőri hatóságok mindazokat, kik érvényes utlevél birtokában vannak, de kivándorlás céljából utra még nem keltek, a fentiekről lehetőleg külön is értesítsék.

Budapest, 1909. évi augusztus hó 5-én.

A miniszter helyett:

Hadik s., k.,
államtitkár.

Udvarhelyvármegye alispánjától.

Szám 5136—1909.

A három járási főszolgabírónak, Székelyudvarhely r. t. város főkapitányának, valamennyi községi- és körjegyzőnek s a községi előljáróságoknak.

A legpontosabb alkalmazkodás céljából közlöm s felhívom különösen a jegyző urakat és a

községi előjáróságokat, hogy miután a fenti rendelet meg nem tartása esetén egyesek nagyobb összegű anyagi károsodást is szenvedhetnének, a folyó évi szeptember hó 1-ig, a régi 1903. évi IV. t. cz. alapján utlevelet nyert kivándorlók elutasítását kísérik figyelemmel s őket a fentiekre lehetőleg egyenként és személyesen is figyelmeztessék.

Székelyudvarhely, 1909. aug. hó 12-én.

Sebesi, alispán.

245.

Sz. ad 4982—909.

A mivélségi ág változási jegyzékek beküldése.

A községi és körjegyző uraknak.

A kolozsvári m. kir. kataszteri igazgatóság 4328—1909. sz. megkeresése szerint a földadó

kataszter kiigazításáról szóló 1909. évi V. t. cz. 1. §-ának 1. pontja értelmében szerkesztendő és nevezett kataszteri bizottsághoz beterjesztendő mivélségi ág változási jegyzékek többszöri sürgetés daczára a kimutatásban megnevezett községektől eddig be nem érkeztek.

Tekintettel arra, hogy a mivélségi ág változások keresztülvetésére a törvényhozás által kitézött záros határidő csak akkor lesz betartható, ha a változási jegyzékek kellő időben beérkeznek.

Felhívom azokat a jegyző urakat akik az alább közölt kimutatásban feltüntetett községek részéről a szükséges kimutatásokat még mindig nem terjesztették be, hogy ezt a mulasztásokat haladék nélkül pótolják és tegyenek hozzáam is jelentést.

Székelyudvarhelyen, 1909. évi aug. 16-án.

Alispán helyett:

Dr. Paál, főjegyző.

K i m u t a t á s

azon udvarhelymegyei községekről, amelyek az 1909. évi V. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 19,090—909. számú Pü. M. utasítás értelmében szerkesztendő mivélségi ág változási jegyzékeket a kataszteri igazgatósághoz még be nem terjesztették.

Folyósz.	A község neve	A körjegyzőség neve	Közzemlére való kitételének ideje	A beterjesztésre lejárt a határidő
1	Alsósófalva II. rész. (Bogdán-havas)	Alsósófalva	1909. május 3., jun. 3.	julius 3.
2	Felsősófalva II. rész (foghavas)	»	május 3., jun. 3.	julius 3.
3	Csehétfalva II. rész (közhavas)	Kobátfalva	május 5., jun. 5.	julius 5.
4	Székelyszentm. II. r. (Hidegasszó-havas)	»	május 5., jun. 5.	julius 5.
5	Székelyszentt. I. és II. (Hasábfahavas)	Székelyszenttamás	május 15., jun. 15.	julius 15.
6	Úlke I. r., Ülke II. r. (Hasábfahavas)	»	május 15., jun. 15.	julius 15.
7	Bögöz II. rész (magas bükk)	Bögöz	május 1., május 30.	junius 30.
8	Székelyfancsal II. r. (Nyuladhavas)	Székelyszentkirály	május 2., május 31.	junius 30.
9	Kadicsfalva II. rész (Vészavas)	»	május 2., május 31.	junius 30.
10	Farczád II. rész (Nyires-havas)	Farczád	május 14., május 30.	junius 30.
11	Székelylengyelf. II. r. (Aszólvány-bükk)	»	május 14., május 30.	junius 30.
12	H.-szentmárton I. r. (Térbükk-hava)	Homoródszentmárton	ápril 26., május 26.	janius 26.
13	Kénos II. rész (Somosor)	Kénos	ápril 26., május 26.	janius 26.
14	Sz.-udvarhely II. r. (Homoródláz-havas)	Rendezettanácsu v.	ápril 30., május 30.	junius 30.

Kolozsvárt, 1909. évi augusztus hó 13.

Makray s., k., kataszteri igazgató.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

246.

Udvarhelyvármegye alispánja.

Sz. 4912—1909. alisp.

A három járási főszolgabírónak, Székely-udvarhely r. t. város polgármesterének, főkapitányának, valamennyi községi- és körjegyzőnek s községi előljárásának.

A kivándorlás szabályozása tárgyában újonnan megalkotott 1909. évi II. t.-cz., mely a Belügyi Közlöny f. évi február 28-iki 10. számában közzététetett, a m. kir. belügyminiszter urnak 57000—1909. sz. körrendeleti intézkedése szerint f. évi szeptember hó 1-én életbe lép. A belügyminiszter urnak idézett számú körrendelete a törvény életbe léptetésén kívül egyuttal annak végrehajtása tárgyában is részletes utasításokat tartalmaz, melyeknek alkalmazása szinten a törvény életbe lépésével veszi kezdetét, s ezzel a korábban kiadott rendeleteknek ellenkező rendelkezései hatályukat veszítik.

Az új törvény a régi, 1903. évi IV. t.-cz.-kel szemben számos változtatást, általában: megszorító intézkedést tartalmaz. Így különösen és főképpen a véd törvényen alapuló állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt állókra, továbbá a kiskorúakra nézve, valamint azokra a szülőkre, ugyancsak más keresőképes egyénekre, akik itthon maradó gondozásra szoruló, vagy keresetképtelen hozzátartozóikról kellőképpen nem gondoskodtak.

Az ügy fontossága és sok tekintetben bonyolult voltánál fogva természetes, s nincs is kétsésem benne, hogy az illetékes hatóságok és hivatali személyek a törvény intézkedéseit kellő buzgalommal és gondossággal fogják tanulmányozni, hogy esetről-esetre azokat a szükséghez képest pontosan alkalmazhassák is. Mindazonáltal a magam részéről is szükségesnek tartom a nagyobb jelentőségű intézkedéseket itt is kiemelni. Az új törvény 2. §-ának rendelkezése szerint:

a) »Atyai hatalom alatt álló kiskorúak atyjuk nélkül csak atyjuknak írásban adott és hatóságilag hitelesített, a gyámság alatt levők pedig gyámjuknak gyámhatóságilag jóváhagyott beleegyezése mellett s ezenfelül mindkét esetben csak akkor vándorolhatnak ki, ha igazolva van, hogy rendeltetési helyükön való elhelyezésük biztosított. (T. 2. §. a) pont 1. bekezdés.)

A kiskorú elhelyezése csak abban az esetben tekinthető biztosítottnak, ha a kiskorú elhelyezését magára vállaló egyén bizonyítvánnyal kimutatja azt, hogy erkölcsi tekintetben kifogás alá nem esik, felügyelete alatt a kiskorú egyén, különösen a kiskorú nő erkölcsét veszély nem fenyegeti, vagyoni és kereseti viszonyai pedig kellő biztosítékot nyújtanak a tekintetben, hogy a rábi-

zott kiskorú társadalmi helyzetének megfelelő módon eltarthatja.

Ezenfelül a kiskorú elhelyezését magára vállaló egyén köteles nyilatkozatot adni arról, hogy a rábizott kiskorú állandóan felügyelete alatt tartja és oly esetben, midőn a kiskorú a maga korához és neméhez mérten megfelelő keresethez nem juthatna, azt magánál saját családtagjaként eltartja, szükség esetén pedig hazaszállítását is elvállalja, továbbá, hogy a kiskorú eltartásával és hazaszállításával felmerülő költségeinek megtérítését a kiskorútól követelni nem fogja.

A fent említett bizonyítványt csak akkor szabad elfogadni, ha az a kiállítás helyén érvényes szabályoknak megfelelő hiteles alakban van kiállítva, s azt a cs. és kir. diplomáciai képviselői hatóság, vagy a cs. és kir. konzuli hivatal is hitelesítette. Ugyanez a szabály áll a következő nyilatkozatra nézve is, mely azonban a cs. és kir. konzuli hivatal előtt is kiállítható.

Az elhelyezésnek biztosítását nem kell követelni abban az esetben, ha hitelt érdemlőleg be van igazolva, hogy a kiskorú kint levő szüleihez vagy ezek egyikehez utazik.

Kiskorú nők és 16 éven aluli férfi-személyek szülei egyike nélkül csak akkor vándorolhatnak ki, ha az a) pont első bekezdésében felsorolt feltételeken kívül hatósági bizonyítvánnyal az is igazolva van, hogy rendeltetési helyükig teljesen megbízható felnőtt személyek kíséretében utaznak (T. 2. §. a) pont 2. bekezdés). A bizonyítványban a kísérő utlevelét kiállító hatóságot és az utlevelé számát fel kell tüntetni.

A kivándorló kiskorú utlevelébe az utlevelé kiállító hatóság a saját aláírása után következő üres oldalon bejegyzi a kísérő nevét és utlevelének számát. (Kísérő: ..... (név) ..... utlevelének száma .....)

Ha az eredetileg bejelentett kísérő személyében változás áll be, az új és megbízhatóságára nézve hatóságilag igazolt kísérő nevét és utlevelének számát az utlevelékiállító hatóság, vagy a kiskorú lakóhelye szerint illetékes elsőfokú rendőrhatóság az utlevelébe folytatólag bejegyzi.

A bejegyzéseket a hatóság aláírásával és hivatali pecsétjével ellátja.

Az eljárás könnyebbége és gyorsabb lebonyolíthatása céljából szükségesnek tartom, hogy az itt közölt rész első bekezdésében említett gyámi beleegyezések kiállítása tekintetében bizonyos egyöntetűség jöjjön létre. Ennélfogva felhívom a jegyző urakat, hogy a megfelelő esetekben az illetők által a gyámi beleegyezést már náluk, az utlevéllap kiállítása alkalmával nyújtsák be, ilyenforma szöveggel:

»Mint N. N. kiskorú törvényes képviselője beleegyezem abba, hogy gyámoltam (Északamerikába, vagy Romániába, stb.) kivándorolhasson.«

E nyilatkozatot az illető árvaszék a következő jóváhagyási záradékkal láthatná el:

»Gyámhatóságilag jóváhagyom.«

A törvény ezenkívül a kivándorlás elé még a következő korlátokat állítja:

b) »Férfiszemélyek azon évi január hó 1-től kezdődőleg, melyben 17. életévüket betöltik, addig, míg a védtörvényen alapuló állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt állanak, csak a belügyminiszternek a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg írásban kiadott engedélye alapján vándorolhatnak ki.« (T. 2. §. b) pont 1. bekezdés.)

Az engedélyt kérő folyamodványt írásban az utlevelet kiállító hatósághoz kell benyújtani, amely azt állításköteleseknél az állítási lajstromkivonattal, besorozottaknál az illető elsőfoku katonai hadkiegészítési hatóságtól (hadkiegészítési kerületi parancsnokság, honvéd kiegészítő parancsnokság) bekívánandó véleményes nyilatkozattal is felszerelve, a folyamodó által csatolt mellékletekkel együtt a honvédelmi miniszterhez terjeszti fel s egyidejűleg az óvadék összegére is javaslatot tesz.

A folyamodók kérvényükhöz vagyoni bizonyítványukat, a besorozott folyamodók ezenfelül katonai igazolási okmányukat (katonai vagy honvéd igazolványi könyv, katonai vagy honvéd igazolványi lap, ajánlati lap) is csatolni tartoznak.

Az engedély csak akkor válik érvényessé, ha a folyamodó a belügyminiszter által 100-tól 1000 koronaig terjedhető összegben megállapított készpénzóvadékokat lefizette.

Az utlevelet kiállító hatóság a belügyminiszternek határozatáról a folyamodót értesíti és egyuttal felhívja, hogy a belügyminiszter által megállapított óvadékösszeget az egyidejűleg megküldött befizetési lappal bármely postahivatalnál a postatakarékpénztárhoz készpénzben liessesse le és a befizetést igazoló »Elismervény«-t mutassa be.

A befizetési lapnak hátlapján, az írásbeli közleményekre szánt helyen, az utlevélkiállító hatóság a fél nevével, lakóhelyét (esetleg a vonatkozó ügyirat számát) és az összeg rendelkezését előzetesen feljegyzti és ezt a feljegyzést a következő záradékkal: »Utlevevényben, Portómentes« és hivatalos bélyegzőjével látja el.

A fél a befizetési lapot kitölti (esetleg ezt az utlevélkiállító hatóság előre kitöltheti) és az óvadékösszeget a magyar korona országainak területén működő bármely postahivatalnál befizeti.

A postahivatal a befizetési lap »Elismervény« részét lebélyegezve, a félnek visszaadja, aki ezt az elismervényt az utlevél kiállítására irányuló kérvényéhez (utlevéllaphoz) csatolja.

A T. 2. §. b) pontjának első bekezdésében említett engedélyre nincs szükségük azoknak a férfiszemélyeknek, akik az alább felsorolt okmányok valamelyikével igazolják azt, hogy védtörvényen alapuló állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt nem állanak. Ezek az igazolási okmányok a következők:

1. A fegyverképtelennek nyilvánított egyének részére, a véderőről szóló 1889. VI. t.-cz. végrehajtása tárgyában kiadott utasítás I. része 87. §-ának 6. pontja értelmében az illetékes járási tisztviselő által (a 18¹/₂. minta szerint) kiállított »Szolgálatkötelezettség alól való mentesítő igazolvány.«

2. A hadmentességi díj kifizetését igazoló

nyugta, illetőleg hadmentességi díjkönyvecske.

3. A hadseregből vagy a haditengerészetből, illetőleg a honvédségből, a népfelkelési kötelezettség fentartása nélkül, vagy annak eltelte után elbocsátott egyének részére a védtörvényi utasításnak a hadseregbe vonatkozó II. része 57. §-ának 9. pontja és 58. §-ának 4. pontja értelmében kiállított 14. mintájú, illetőleg a honvédségre vonatkozó II. része 53. §-ának 8. pontja értelmében kiállított 11. mintájú és 54. §-ának 4. pontja értelmében kiállított 12. mintájú »Végelbocsátó levél«.

4. A hadseregből vagy a haditengerészetből, illetőleg a honvédségből való elbocsátásra vonatkozó és a védtörvényi utasításnak hadseregbeli II. részéhez kiadott 13. minta szerint kiállított »Igazolvány«, illetőleg honvédségi II. részéhez kiadott 10. minta szerint kiállított »Kilépti igazolvány«, ha abban nem foglalják az, hogy az illető állításköteles.

5. A hadseregbeli tartalékos tisztiek (katonai hivatalnokok), illetőleg honvéd tartalékos tisztiek (honvéd hivatalnokok) részére a védtörvényi utasításnak a hadseregbe vonatkozó II. része 57. §-ának 10. és 58. §-ának 5., illetőleg a honvédségre vonatkozó II. része 53. §-ának 9. és 54. §-ának 5. pontja értelmében kiállított »Kilépti igazolvány«, illetőleg »Kilépti bizonyítvány«.

6. A hadseregből vagy a haditengerészetből, illetőleg a honvédségből a védtörvényi utasításnak a hadseregbe vonatkozó II. része 55. §-ának, illetőleg a honvédségre vonatkozó II. része 51. §-ának 4. pontja értelmében, a népfelkelési kötelezettség fentartása mellett elbocsátott egyének részére az illetékesi népfelkelési járásparancsnokság által kiállított »Népfelkelési igazolványi könyv«.

c) »Nem vándorolhatnak ki azok, akik ellen szabadságvesztéssel büntetendő cselekmény miatt büntetendő eljárás van folyamatban, továbbá a szabadságvesztésre vagy pénzbüntetésre elítéltek a büntetés végrehajthatósága idejében.« (T. 2. §. c) pont).

A jelen utasítás értelmében a büntető eljárást folyamatban levőnek kell tekinteni büntetett és a kir. törvényszékek hatáskörébe tartozó vétségek esetében a nyomozás megindításától, egyéb vétségek és a kihágások esetében pedig a tárgyalás napjának kitűzésétől, illetőleg a büntetőparancs kibocsátásától mindaddig, amíg az ügy jogerős határozattal be nem fejeztetik, vagy a büntető parancs jogerössé nem válik.

A büntetés végrehajthatósága pedig fennáll mindaddig, amíg az elítelt a jogerős büntető ítélettel kiszabott szabadságvesztés-büntetést ki nem állja, a kiszabott pénzbüntetést le nem fizeti, illetőleg amíg a jogerős büntető ítélettel kiszabott szabadságvesztésbüntetés és pénzbüntetés és a jogerős büntetőparancsral kiszabott pénzbüntetés végrehajtását királyi kegyelem vagy elévülés, illetőleg a büntetés végrehajtásának felfüggesztése estén az a körülmény ki van zárva, hogy az elítelt ellen a próbaidő alatt bűnvádi eljárás nem volt folyamatban.

Arról a körülményről, hogy a kivándorlást

korlátozó, e pontban felsorolt esetek valamelyike nem forog-e fenn, az utlevéllapok kiállítására és láttamozására illetékes hatóságoknak minden egyes esetben meggyőződést kell szerezniök. Ha erről a rendelkezésre álló adatokból kellő meggyőződést nem szerezhettek, utasítják az utlevelet kérelmezőket, hogy a legutóbbi lakóhelyükre, s ha ott egy évnél rövidebb idő óta laktak, az egy éven belül birt valamennyi lakóhelyükre nézve illetékes kir. ügyészségtől és járásbírószágtól, esetleg az elsőfoku rendőri büntető bíróságtól beszerzendő bizonyítvánnyal igazolják azt, hogy velük szemben e pont első bekezdésében felsorolt korlátozó esetek egyike sem forog fenn.

Ily esetben utbaigazítással kell ellátni a feleket arra nézve is, hogy mely ügyészséghez, járásbírószághoz és rendőri büntető bírósághoz folyamodjanak ezen bizonyítványok kiállításáért, s hogy a bizonyítványok, valamint az ezekre vonatkozó beadványok is bélyegmentesek.

d) »Nem vándorolhatnak ki azok a szülők, akik 16 éven aluli gyermekeiket otthon hagyni szándékoznak, anélkül, hogy állandó gondozásukat kellően biztosították volna.« (T. 2. §. d) pont).

Az utlevél kérvényezésekor a biztosítás megtörténtét igazolni kell.

Igazolásul be kell bizonyítani, hogy az otthonhagyott gyermek eltartására elegendő vagyoni alap áll rendelkezésére; vagy hogy az otthonhagyott valamely közintézetben állandó gondozásban részesül; vagy hogy annak a törvények által nem kifogásolt saját munkájából elegendő keresete van; vagy hogy végül a kivándorlónak valamely rokona vagy ismerőse az otthonhagyottnak állandó gondozását biztosítja.

A gondozás biztosítását teljes hitelt érdemlő írásbeli nyilatkozattal vagy hatósági jegyzőkönyvvel kell igazolni. A községi előljárásság (városokban polgármester, székesfővárosban kerületi előljárásság) igazolni köteles, hogy a nyilatkozatban, jegyzőkönyvben foglalt adatok a valóságnak megfelelőek.

e) »Nem vándorolhatnak ki azok, kik otthon maradó keresetképtelen és így segélyükre utalt hozzátartozójuknak kellő ellátásáról nem gondoskodtak.« (T. 2. §. e) pont).

Hozzá tartozók alatt szülőket, nagyszülőket, gyermekeket, unokákat és házasársakat kell érteni.

Az ellátás biztosításánál a d) pontban foglalt szabályok az irányadók.

f) »Nem vándorolhatnak ki azok, kik a rendeltetési helyig való utazáshoz szükséges pénzüsszeggel nem bírnak, vagy nem felelnek meg azon feltételeknek, amelyek abban az államban, a hová kivándorolni akarnak, a bevándorlásra vonatkozólag meg vannak szabva.« (T. 5. §. f) pont).

Az utazáshoz szükséges összek nagyságát, valamint az egyes külföldi államokban a bevándorlás szabályozására vonatkozó törvényeket és más szabályokat esetről-esetre a belügyminiszter fogja közölni.

g) »Nem vándorolhatnak ki azok, akik ré-

szére valamely külállam kormánya vagy valamely gyarmatosító vagy hasonló társulat vagy magán-személy által tervezett telepítés céljából egészen vagy részben ingyenes szállítás, vagy a szállítási költségek előlegezése helyezettett kilátásba.« (T. 2. §. g) pont.)

h) »Nem vándorolhatnak ki, akik külföldről államköltségen szállítottak haza s a szállítási költséget meg nem térítették.« (T. 2. §. h) pont.)

Azon körülményről, hogy a kivándorlás korlátozásának ilyenmü esete nem forog fenn, az utlevél kiállítása iránti eljárás során kell meggyőződést szerezni.

Az utlevéllapok kiállítására illetékes hatóságok gyanu esetén utasíthatják az utlevelet kérelmezőket, hogy a legutóbbi lakóhelyük és ha ott 3 évnél rövidebb idő óta laktak, a 3 éven belül birt valamennyi lakóhelyüknek községi előljárásságtól beszerzendő bizonyítvánnyal igazolják azt, hogy hazaszállítási költséggel nem tartoznak.

A községi előljárásság (városokban polgármester, székesfővárosban kerületi előljárásság) köteles a be nem hajtható utiköltségekről a VI. számú minta szerint nyilvántartást vezetni.

i) Végül »nem vándorolhatnak ki, akik a kivándorlásban egyéb törvények rendelkezései értelmében korlátozva vannak.« (T. 2. §. i) pont.)

A kivándorlás tekintetében a T. által meg nem jelölt külön korlátozásokat állított fel a gazda és gazdasági cseléd közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1907. XLV. t.-cz. 5 §-a. Ugy az ezen szakaszban, mint a földmívelésügyi miniszter által 48,000/1907. szám alatt kiadott végrehajtási utasítás 23. §-ában foglalt rendelkezések a jelen utasítás szempontjából is alkalmazást nyernek.

Fontos és állandóan figyelemben részesítendő rendelkezése a törvénynek még az is hogy:

»Minden kivándorlónak abba az államba szóló utlevéllel kell ellátva lennie, amelybe kivándorolni szándékozik.« (T. 3. §.)

A rendőri hatóságok, ezek közegei, valamint a m. kir. csendőrség kötelesek szigoruan ellenőrizni, hogy a kivándorlásban korlátozottak ki ne vándorolhassanak, a kivándorlásban nem korlátozottak pedig szabályszerű utlevéllel legyenek ellátva.

Végül miután mindezek tekintetében a leggondosabb és körültekintőbb eljárásra utasítom, felhívom egyszersmint arra is, hogy a kivándorolni szándékozók körülményeik szerint utasítsák s egyszersmint figyelmeztessék a kivándorlással járó nehézségekre és veszélyekre, s ilyen uton a kivándorlási szándékuktól igyekezzenek őket lehetőleg eltéríteni. A nem engedélyezett szállító vállalkozók törvénybe ütköző működését pedig igyekezzenek mindig a legéberebb figyelemmel kipuhatolni és megfelelő szigorral megtorolni. Amennyiben pedig engedélyezett vállalkozók is, amint ez előfordult, a kivándorlásra vonatkozó felhívásokat, csábító levelet, tájékoztatásokat küldenének szét, ezek ellen a törvény 50. §-a alapján kellő szigorral járjanak el.

Székelyudvarhely, 1909. augusztus 9.

Sebesi, alispán.

247.

M. kir. honvédelmi miniszter.

Szám 10328. elnöki.

Údvarhelyvármegye közönségének Székelyudvarhely.

Kérdés merülvén fel az iránt vajjon a fegyvergyakorlat alól való fölmentés iránt, a védtörvényi utasítás II. rész 38. §. 5. pontja (honvédségi II. rész 35. §. 5. pontja) értelmében benyújtott kérvényekhez a behívójegy is csatoltassék-e, a cs. és kir. közös hadügyminiszter ural egyetértőleg kijelentem, hogy ezen okmány csatolása sem a külföldön sem az itthon tartózkodó kérvényezőktől nem követelendő.

Ezen rendeletemről, amely a védtörvényi utasítás idézett szakaszánál előjegyzendő, a járási tisztviselők, valamint a községi előljárók, illetve a körjegyzők értesítendők.

Budapest, 1909. évi június 27-én.

A miniszter helyett

Bolgár s., k., államtitkár.

Sz. 5046—1909.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének, mindenik fősolgabírónak és az összes községi és körjegyzőknek.

Tudomás vétel és alkalmazkodás végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1909. évi augusztus 12.

Sebesi, alispán.

248.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter.

Sz. 56785. VI—A.

Rendelet.

Az ipari munkának vasárnapi szünetelésről szóló 1891. évi XIII. t.-cikk 3. §-a alapján, a belügyi és a földmivelésügyi magyar királyi miniszter urakkal és a Horváth—Szlavon—Dalmát bánurral egyetértőleg hivatali elődöm 1903. évi június hó 13-án 28559. szám alatt kiadott rendelete II. A. és B. pontjának kiegészítéséről a következőket rendelem.

A színházaknak, ugyszintén bárminő más előadásoknak látogatására, mutatványoknak, látványosságoknak, kiállításoknak megtekintésére, továbbá a közlekedési eszközök vagy a közönségnek munkaszüneti napokon is rendelkezésére álló egyéb intézmények igénybevételére szolgáló jegyek a kizárólag ezek árusítására berendezett üzletekben munkaszüneti napokon déli tizenket óráig árusíthatók. Más üzletág céljaira berendezett üzletekben az említett jegyek árusítása munkaszüneti napokon az alatt az idő alatt végezhető, melyben az illető üzlet a fennálló munkaszünete rendelkezések szerint nyitva tartható.

Az ipartörvény rendelkezései alá tartozó intézetek és vállalatok, illetve ezek alkalmazottai által közvetlenül folytatott jegyárusítás munkaszüneti napokon az illető intézet és vállalat üzemére nézve érvényben levő munkaszüneti korlátok között végezhető, míg az ipartörvény rendelkezései alá nem tartozó intézetek és vállalatok; illetve ezek alkalmazottai által munkaszüneti napokon közvetlenül folytatott jegyárusítás az 1891. évi XIII. t.-cikk szempontjából semmi nemű korlátozás alá nem esik.

E rendeletem kihirdetése napján azonnal életbe lép.

Budapest, 1909. július 23.

Kossuth.

Sz. 5225—1909.

Elsőfoku ipari- és rendőri hatóságoknak. Tudomás és alkalmazkodás végett közlöm. Székelyudvarhely, 1909. aug. 13.

Sebesi, alispán.

249.

Marostordavármegye alispánjától.

Sz. 5933—909.

Alispán úr!

Hatóságom területén lévő Nagyernye községben f. évi május hó 28-án keletkezett árvíz termésekben nagy kárt okozott, több lakó és gazdasági épülettel megsemmisített és öt családot teljesen hajléktalanná tett.

A kár mintegy 20.000 korona.

Felkérem, hogy a lakosság nyomorának enyhítése céljából hatósága területén az adománygyűjtést elrendelni és a netalán befolyt összeget czimemre megküldeni méltóztassék.

Marosvásárhely, 1909. július 19-én.

Alispán szabadságon

Dr. Balla s., k., főjegyző.

Sz. 5140—1909.

Székelyudvarhely r. t. város polgármesterének a három járási fősolgabírónak, az összes községi és körjegyzőknek.

A gyűjtés megkísérlése és eredmény esetén a begyűlt összegnek közvetlenül a fenti czimre való eljuttatása céljából kiadom.

Székelyudvarhely, 1909. évi augusztus 11.

Sebesi, alispán.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körözyenek.

Állati betegségek. Szolokma és Nagyalambfalva község sertés állományában járványosan

uralgott *sertésorbáncz* megszűnván, a zárlat feloldatott.

Lövete község ló állományában szorványosan uralgott *riihkór* megszűnván, a vonatkozó udvarzárlat feloldatott.

Tordátfalva község sertés állományában a *sertésorbáncz* járványosan föllépven a zárlat elrendeltett.

Pályázati hirdetmény. Az Udvarhelymegyében nyugdíjazás folytán megüresedett vármegyei tisztii főügyészi állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhivom mindazokat, kik ezt a VII. fizetési osztályba sorozott, 4800 kor. fizetéssel s 960 kor. lakpénzzel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérésüket a vármegye főispánjához czimezve, nyujtsák be hozzám. A pályázati kérésben megfelelő okmányokkal, illetve a megyebeli szolgálatban levő tisztviselők törzskönyvi adataikra való hivatkozással igazolják, hogy az 1883. l. t. cz. által a jelzett állásra előirt minősítéssel rendelkeznek. Egyébként a pályázás módjának további részleteire nézve a vármegyei ügyviteli szabályzat 3. és 4. §-a az irányadó. A magán gyakorlat az 1886. évi XXI. t. cz. 70. §-a alapján a törvényhatóság által engedélyezve van. A pályázati kérés beadásának végső határideje 1909. *szepember hó 20-ik* napjának déli 12 órája. Jelen pályázati hirdetményre hivatkozva a kitűzött határidőig azon állásokra is lehet pályázatot benyújtani, melyek a tisztii főügyészi állás betöltése folytán a megyénél esetleg üresedésbe jönnek. Székelyudvarhely, 1909. augusztus 11-én. *Sebesi*, alispán.

Pályázati hirdetmény. A »Székely egyesület« a bankházi Ács Károly-féle alapítvány kamataiból 40—40 kor. díjat tűzött ki 4 mezőgazdasági férficseléd, 3 háztartási nőcseléd jutalmazására. Akik e jutalmat elnyerni akarják, tartoznak igazolni, hogy legalább öt év óta e megyében szolgálnak s szolgálatuk hűségével, pontosságával és becsületességével gazdáik legteljesebb elismerését kiérdemelték. Csatolniok kell továbbá a jutalomért való folyamodványukhoz cselédkönyvüket is és a lakohelyük szerint illetékes községi előljárárság által részükre kiállított erkölcsi bizonyítványt. A jutalomért való pályázati kérést ekként fölszerelve, folyó évi *október hó 15-éig* kell beadni az illető járás szolgabírájához, illetve Székelyudvarhelyen a város polgármesteréhez.

Székelyudvarhely, 1909. augusztus 11-én. *Dr. Sebesi János*, alispán.

Faeladási hirdetmény. Homoróddaróc község nyilvános és zárt írásbeli árverésen eladja Udvarhelyvármegyében Homoróddaróc község határán fekvő »Héviz« nevű erdejének 1906—908. évi 5'95 K. hold területű vágás területén található szakértőileg felbecsült 599 drb 28—60 czm. mellmagosság átmérőjü s kiváló jó minőségű tölgyfáját, melynek fatömege 126 8 m³ I. osztályu, 357 2 m³ II. osztályu, 252 3 m³ III. osztályu műfában és 319 1 m³ tűzifában állapotott meg. Az eladandó erdőterület a kaczai vasutállomástól 10 9 klm. távolra fekszik, melylyel 7 klm. jó törvényhatósági és 3 9 klm. elég jó mezei és erdei ut köti össze. Kikiáltási ár 17556 kor., melynek 10% a bánatpénzkepen az árverés kezdetén leteendő. Az árverés folyó évi *szeptember hó 27-én* d. e. 10 órakor Homoróddaróc községhezánál lesz megtartva. Az árverési és szerződési feltételek eladó község előljárárságánál és a székelyudvarhelyi m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Homoróddaróc, 1909. augusztus 12-én. *Barra Sándor*, jegyző. *Mártini János*, bíró.

Körözendő egyének. Állítólag Pozsonyban 1854. év körül Miklik János és Namak Zsófia házastársaktól született, róm. kath. vallásu *Miklik János* napszámos nyomozandó és feltalálás esetén illetőségére nézve tüzetesen kihallgatandó s a felveendő jegyzőkönyv Pécs szab. kir. város tanácsának 18019. számra való hivatkozással megküldendő.

Sopronvármegyében Bágyog községben született *Buza József* nyomozandó s feltalálás esetén tartozkodási helyéről Mosonvármegye alispánja értesítendő.

Törvénytelen ágyból Békéscsabán 1908. évben született *Pribojszki* (Pribelszki) *János* illetősége megállapítandó lévén, ismeretlen helyen tartózkodó anyja Pribelszki Viktoria és nagyanyja özv. Pribelszki Mihályné Béli Borbála legutóbb medgyesbodsári lakosok körözendők s feltalálásuk esetén illetőségükre nézve a legtüzetesebben kihallgatandók s a felvett jegyzőkönyv az illetőséget bizonyító s hivatalos használatra bevonandó okmányokkal együtt Békésvármegye alispánjának megküldendő.

